

SEKCE PRO INSOLVENČNÍ PRÁVO

Dne 16.3.2022 zasedala Sekce pro insolvenční právo České advokátní komory (dále jen „Sekce“). Předseda Sekce JUDr. Michal Žižlavský přivítal jako hosty náměstký ministra spravedlnosti Mgr. Antonína Stanislava, Ph.D. a Mgr. Karla Dvořáka. Dalším hostem Sekce byl advokát JUDr. Milan Vašíček. Následně předseda zahájil jednání Sekce.

Náměstek ministra Mgr. Antonín Stanislav, Ph.D. informoval členy Sekce o aktuálních legislativních pracích, které se týkají „oddlužovací“ novely insolvenčního zákona v souvislosti s implementací Směrnice o insolvenci a restrukturalizaci. V souladu s programovým prohlášením vlády se počítá se zkrácením oddlužení jak pro podnikatele, tak i pro nepodnikatele, a to na 3 roky. MSp si je vědomo otázek, které s touto problematikou souvisejí a je připraveno nalézat řešení. Mimo jiné jde o otázku odměn insolvenčních správců a odměn advokátů za sepis za návrh na oddlužení. V prvním případě jde o to zohlednit zkrácenou dobu oddlužení, která bude mít dopad na financování administrace oddlužení. V druhém případě je jednou z pracovních variant možnost úpravy odměny v advokátních předpisech, nikoliv v insolvenčním zákoně. Na přípravu předlohy byla vytvořena pracovní komise, ve které bude mít ČAK, konkrétně Sekce pro insolvenční právo zastoupení.

PŘEDSTAVENÍ NOVÝCH ČLENŮ ROZŠÍŘENÉ SEKCE

Z časových důvodů byl ponechán tento bod na příští jednání Sekce.

SITUACE SBERBANK Z POHLEDU ADVOKÁTŮ A INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ

Předseda informoval členy Sekce o jednáních vedení ČAK a jejich výsledku. Připomenul také členům Sekce stanovisko JUDr. Görgese, které jim bylo rozesláno v pondělí dne 14.3.2022. Situace se má v současné době tak, že jak v případě advokátů, tak insolvenčních správců zřejmě nebude zpochybňován fakt, že skutečným majitelem prostředků jsou klienti advokátů a v případě insolvenčních správců účastníci insolvenčních řízení. Zatím převažuje názor, že v případě insolvenčních správců je skutečným majitelem prostředků dlužník. Existují však

i názory jiné, viz např. názor JUDr. Görgese, podle kterého jsou skutečným vlastníkem prostředků v případě insolvenčí věřitelé. Co se týče dalšího vývoje situace, ten bude závislý na tom, zda dojde či nedojde k odnětí bankovní licence a ustanovení likvidátora banky. Pokud k této skutečnosti dojde, může dojít ke dvěma situacím, tedy že likvidátor zjistí dostatek prostředků na uspokojení všech pohledávek anebo zjistí, že tomu tak není, což vyústí v zahájení insolvenčního řízení. V takovém případě bude žádoucí, aby se věcí zabývala ČAK a s podporou Sekce připravila základní informace pro advokáty podobným způsobem, jako to již učinila v souvislosti s postupem vůči Garančnímu systému finančního trhu. Současně je však třeba vnímat, že advokáti zastupují různé klienty, nejen spotřebitele a korporace, ale také finanční instituce, kdy zájmy těchto klientů mohou být různé. Stanovisko pojišťovny Generali Česká pojišťovna a.s. je prozatím takové, že pojistka advokáta se na dané případy nemusí vztahovat pokud jde o újmu vzniklou přímo nebo nepřímo v důsledku válečných událostí. Co se týče stanoviska MSp k postupu insolvenčních správců, toto je publikováno na insolvenčním portále - insolvency.justice.cz.

Ke stanovisku JUDr. Görgese ještě Mgr. Šebesta poskytl informaci, že již v konkrétním případě na základě pravomocného usnesení o vydání výtěžku zajištěného věřiteli označili jako skutečného majitele prostředků věřitele a GSFT tento přístup odmítl. Lze očekávat, že názory se budou ještě vyvíjet. Nelze vyloučit případné spory v důsledku odchýlných právních názorů, než které bude při výplatě pojištěné části vkladů zastávat GSFT anebo pojišťovna.

V návaznosti na případné zadání představenstva ČAK se bude Sekce dále věcí zabývat.

MOŽNOSTI ZMĚNY REŽIMU DOHLEDU ADVOKÁTŮ – INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ

Oba náměstci ministra potvrdili, že otázka režimu advokátů – insolvenčních správců a insolvenčních správců je obecně velmi významná. Na půdě MSp se v současné době hledá řešení. MSp přijalo stanovisko ČAK k této problematice a vnímá jeho odůvodnění. Za velmi důležité považuje MSp to, aby případné nové řešení bylo důvěryhodné ve vztahu k veřejnosti, zajišťovalo vysokou úroveň činnosti insolvenčních správců. Zároveň MSp konstatovalo, že varianta spočívající v začlenění insolvenčních správců pod ČAK, vyžaduje komplexní řešení problému, byť případně rozložené v čase.

PROBLEMATIKA OVĚŘOVÁNÍ EKONOMICKÉ KONDICE DLUŽNÍKA PŘI POSKYTOVÁNÍ PRÁVNÍCH SLUŽEB DLUŽNÍKOVÍ

Předseda Sekce JUDr. Žižlavský shrnul situaci s možným odporováním právních jednání dlužníka, které se týkají právních služeb a vyplacené odměny za ně. Poukázal na časové aspekty poskytování právních služeb dlužníkům v materiálním úpadku klienta a po zahájení procesu insolvenčního řízení. Připomenul rozdílnou právní úpravu pro jednotlivé etapy insolvenčního řízení v rozsahu přehledné tabulky, kterou dříve publikoval v komentáři k Advokátnímu tarifu. (Odměna advokáta. Wolters Kluwer. 2019, s. 85)

Následně JUDr. Vašíček přiblížil situaci v konkrétním sporu který vede, a který zahrnuje jak situaci poskytování právních služeb klientovi v době údajného materiálního úpadku, tak po zahájení insolvenčního řízení. V daném případě se jednalo o klienta, který je právnickou osobou a provozoval podnik (závod), a to jak v době před zahájením insolvenčního řízení, tak v době po zahájení insolvenčního řízení. JUDr. Vašíček je toho názoru, že tento případ se netýká pouze jeho, ale má široký dopad na výkon advokacie jako takové a považoval by proto za vhodné, aby ČAK vstoupila do sporu, resp. dvou sporů jako vedlejší účastník. Jedná se o dva spory, neboť poskytování právních služeb v době údajného materiálního úpadku jeho klienta a v době po zahájení insolvenčního řízení, tedy v době formálního úpadku, je řešeno samostatně.

Následně se k věci vyjádřili Mgr. Vavřina a JUDr. Vidovičová s tím, že se shodují v tom, že je třeba rozlišovat situaci před a po zahájení insolvenčního řízení.

Mgr. Brožek k první části problému poznamenává, že podle něj lze argumentovat ust. § 241 odst. 5 písm. b) in fine insolvenčního zákona, které stanoví, že zvýhodňujícím právním úkonem (jednáním) není situace, kdy osoba v jejíž prospěch byl úkon učiněn, nemohla ani při náležitě pečlivosti poznat, že dlužník je v úpadku, nebo že by tento úkon mohl vést k úpadku dlužníka. Toto dává do kontextu advokátních předpisů, které advokátovi zakazují ověřovat pravdivost informací poskytovaných klientem. Advokát tedy na rozdíl od jiných smluvních partnerů dlužníka není oprávněn prověřovat si ekonomickou kondici dlužníka.

Mgr. Malý zdůraznil, že problém je širší, a pokud by se uvažovalo o legislativní změně je vhodné se zabývat i otázkou náhrady nákladů řízení přihlašovaných advokáty v insolvenčních řízeních před jejich pravomocným přiznáním soudem.

Mgr. Kuhn upozornil, že existují také situace, kdy se souhlasem klienta advokát získá informace o ekonomické kondici dlužníka např. právě proto, že řeší otázku existence či neexistence úpadku a adekvátního právního postupu. Považuje za nepřijatelné, aby v těchto případech byl

zpochybňován nárok advokáta na odměnu. Klient nemůže ztrácet právo na právní pomoc jen proto, že chce v souladu s právními předpisy svůj úpadek řešit. Dává na zvážení, zda vstupovat za ČAK do konkrétního sporu jako vedlejší účastník. Považuje za vhodnější řešit tuto otázku na odborné platformě.

JUDr. Martínková a JUDr. Brož shodně poukazují na to, že ani dlužníka nelze zbavit ústavně garantovaného práva na právní pomoc. Vzhledem k necitlivé aplikaci norem nižšího práva na insolvenční problematiku ze strany některých soudů, včetně tzv. konkurzního testu dle ust. § 241 odst. 1 insolvenčního zákona je vhodné zvážit podnět ke změně právní úpravy, který by odstranil problematický výklad souladu zákonných norem s ústavními normami, které zakotvují právo na právní pomoc.

Mgr. Králíček ještě poukazuje na americkou úpravu, kde je možné se inspirovat.

Oba přítomní náměstci ministra spravedlnosti potvrdili, že jsou připraveni se zabývat návrhy na změny insolvenčních norem, které připraví ČAK, konkrétně Sekce pro insolvenční právo.

Sekce odsouhlasila vznik pracovní skupiny, která připraví návrh změny insolvenčních předpisů, které se týkají odměn advokátů, a to s cílem předložit tento návrh co nejdříve k debatě MSp, neboť v této době se insolvenční zákon „otevřít“ v souvislosti s implementací Směrnice o insolvenční a restrukturalizaci. Sekce schválila pracovní skupinu v tomto složení:

- Mgr. Petr Kuhn
- Mgr. Jan Vavřina
- Mgr. Jan Králíček,
- JUDr. Lenka Vidovičová
- Mgr. Lukáš Stoček
- Mgr. Jan Havel
- JUDr. Kateřina Martínková

Do pracovní skupiny se mohou přihlásit členové Sekce, kteří se z dnešního jednání omluvili.

Bylo dohodnuto, že práci skupiny zorganizuje Mgr. Kuhn formou MS Teams s tím, že o postupu prací bude informovat předsedu Sekce JUDr. Žižlavského. Závěrečné jednání na vypořádání připomínek proběhne ve třetím patře sídla ČAK, a to v pátek 25.3.2022 v 9:30 hod.

Sekce se shodla na tom, změna právní úpravy představuje ideální řešení. Nedoporučila navrhnout vstup ČAK jako vedlejšího účastníka řízení do sporů JUDr. Vašíčka. Někteří členové Sekce se dohodli s JUDr. Vašíčkem na poskytnutí neformální insolvenční expertizy.

AKTUÁLNÍ OTÁZKY SEPISU NÁVRHU NA POVOLENÍ ODDLUŽENÍ (CHARAKTER SLUŽBY, OVĚŘOVÁNÍ PODPISŮ)

V rámci časové kapacity nebyl tento bod projednán.

V Praze dne 16.3.2022

Ověřil a schválil:

JUDr. Michal Žižlavský, předseda Sekce pro insolvenční právo

Sepsala:

Mgr. Kamila Šrolerová, Odbor vnější a vnitřní legislativy